

MILJØFYRTÅRN RAPPORT 2019

SANDNES KOMMUNE KLIMAREGNSKAP

Grønt fotavtrykk og klimaregnskap for Sandnes kommunes egne virksomheter for året 2019

MILJØFYRTÅRN

RAPPORT 2019

SANDNES KOMMUNE KLIMAREGNSKAP

SAMMENDRAG

Sandnes kommune har for første året laget et miljøregnskap for alle kommunens egne virksomheter. Oppsettet av regnskapet er strukturert etter kommunens interne organisering. Laveste nivå er organiseringen er lokasjon/avdeling, mellom nivå er tjenestoområde og øverste nivå er kommunen.

Vi har som medlem i Miljøfyrtårn brukt Miljøfyrtårn portalen som et arbeidsinstrument for å få ut det totale CO2 utslippet. I Miljøfyrtårn er det lagt opp til 3 typer rapporter: Årlig klima og Miljørapport, Klimaregnskap og Grønt fotavtrykk. Hvor grønt fotavtrykk og Klimaregnskapet gis automatisk når tallene er lagt inn i Årlig Klima og miljørapport.

For å lage klimafotavtrykk og -regnskap for hele kommunen er det for første gang laget årlige Klima og miljørapport for 137 enheter på laveste nivå, Dette er gjort ved automatisk import av tallene som trengs for å lage rapportene. Dette er tall for energiforbruk bygg, flyreiser, bil og maskindrift, og avfall.

Sandnes kommune sitt Klimafotavtrykket viser et CO 2 utslipp på 6459,1 tonn i 2019. Fordelingen av dette utslipp vises i Klimaregnskapet. I Sandnes kommune viser klimaregnskapet viser fordelingen av klimafot-avtrykket viser følgende fordeling energiforbruk som bidrar med 83,24%, transport og reise bidrar med 8,55% og avfall med 8,25%.

Klimaregnskapet til Sandnes kommune viser fordelingen av Klimafotavtrykket og deles inn i 3 scope. Scope 1 og Scope 3 er de enkleste å gjøre noe med. Scope 1 består av biofyringsolje, olje, gass og bioenergi basert på pellets, bensin, biodiesel(B100), biodiesel(B30), diesel. Scope 2: består av; elektrisitet, fjernvarme, fjernkjøling og antall kjørte km med elbil. Scope 3; består av; restavfall og flyreiser. Fordelingen i Sandnes kommune viser at scope 1 er på 1.447,85 tonn, scope 2 er 4274,42 tonn og scope 3 på 736,75 tonn.

Miljøfyrtårn setter krav til at vi har kvantifiserbare mål innenfor energi, transport, avfall og arbeidsmiljø. Sandnes kommune har mål for sykefravær. I rapporten er det laget en sammenligning med andre.

Miljøfyrtårn har idebanker med miljøtips for hvert bransjekriteriesett som kommunen bruker. Følgende felles miljøtips brukes i dag:

- Arbeidsmiljø: godkjent bedriftshelsetjeneste, sørger for å gi størst mulig grad av forutsigbarhet for de ansatte, dyrker frem en kultur for rettferdig, støttende og bemyndigende lederskap, gir tilbakemeldinger, anerkjennelse og positiv oppmerksomhet for arbeidet som utføres, send ut generelle arbeidsmiljøundersøkelser, fokuser på langsiktig skadeforebyggende arbeid og sikre tett oppfølging og arbeidstilpasning for f.eks. sykemeldte og gravide arbeidstakere. Vi legger også til rette for fysisk aktivitet/trening i og utenom arbeidstiden (f.eks bedriftsidrettslag og fri svømming)
- Avfall- Kildesortering av avfall gjennomføres og avfallstatistikk fås på de fleste kommunale bygg/virksomheter

- Energi- Sandnes eiendom har driftssystemer for effektiv energibruk, og kontroller at det fungerer optimalt opp mot alt av energikrevende utstyr og brukerbehov. De styrer energi, belysning og annet som har med energiforbruk
- Transport -Tilbyr de ansatte hjemjobbhjem billett. Vi erstattet kommunale kjøretøy og maskiner med nullutslipps versjoner så langt det er mulig. Vi lager oversikt over den kommunale kjøretøy og maskinpark årlig. Det gjennomføres skrittellerkonkurranser, "sykle til jobben"-aksjon og liknende
- Innkjøp- Oversikt over vesentlige leverandører med Miljøledelsessystem lages årlig. Oversikt over miljømerkede-, økologiske-, kortreiste produkter lages årlig. Retur av tonerkassetter er inkludert i avtale med leverandør. Printer er stilt inn til å skrive ut tosidig og i sort/hvitt som standard, og sett opp individuell aktivering av printer med kode eller kort før utskrift. Ansatte leser e-poster og sakspapirer på skjerm i stedet for å ta utskrift, og håndter dokumenter mest mulig elektronisk.

INNHold

Sammendrag.....	1
Innledning	5
Sandnes kommune totalt.....	6
Klimafotavtrykket	6
Klimaregnskapet.....	6
Sammenligning med andre i Miljøfyrtårn(nøkkeltall).....	7
Gjennomsnittlig CO2-utslipp per virksomhet.....	7
Energi	8
Avfall	9
Idebanker	10
Arbeidsmiljø	10
Avfall	10
Energi	10
Innkjøp	10
Transport.....	11
Sandnes Rådhus.....	11
Grønt fotavtrykk og Klimaregnskap.....	12
Nøkkeltall.....	12
Idebank.....	12
Helse og velferd.....	12
Grønt fotavtrykk og Klimaregnskap.....	13
Nøkkeltall for Helse og velferd	13
Idebank.....	13
Arbeidsmiljø	13
Avfall	13
Energi	14
Oppvekst barn og unge	15
Grønt fotavtrykk og Klimaregnskap.....	15
Nøkkeltall.....	15
Idebanker	15
Arbeidsmiljø	15
Avfall	15
Innkjøp	16
Annet	16
Oppvekst Skole	17

Grønt fotavtrykk og Klimaregnskap	17
Nøkkeltall	17
Idebanker	17
Arbeidsmiljø	18
Avfall	18
Energi	18
Innkjøp	18
Transport.....	18
Annet	18
Kultur og Næring	19
Grønt fotavtrykk og Klimaregnskap	19
Nøkkeltall.....	20
Idebanker	20
Arbeidsmiljø	20
Annet	20
Avfall	20
Energi	20
Innkjøp	20
Transport.....	21
Byutvikling og teknisk	21
Grønt fotavtrykk og Klimaregnskap	21
Nøkkeltall.....	21
Idebanker	22
Arbeidsmiljø	22
Avfall	22
Energi	23
Innkjøp	23
Annet	23
Kommunale foretak	23
Grønt fotavtrykk og Klimaregnskap	23
Nøkkeltall.....	24

INNLEDNING

Med over 6000 ansatte, med krevende eiere og interessenter, føringer fra stat og med mange tjenester som gis til hele befolkningen og gjester i Sandnes kommune, er det klart vi setter ett visst klimafot avtrykk. Vi produserer og gir opplæringstjenester, helsetjenester, godt vann og gode veier, idrett og kultur ut til våre brukere, prosesser som blant annet medfører klimagassutslipp. Vårt mål bør derfor være en økonomisk og bærekraftig verdiskaping der vi bidrar positivt til våre miljømessig og sosiale omgivelser. Det å jobbe seriøst med bærekraft er derfor en helt nødvendig del av kommunens arbeid. Vi lever i og av naturen, så vi er avhengig av at også naturen lever. Vi er opptatt av det vi kaller bærekraftig verdiskaping. Bærekraft bør være en naturlig del av kommunen og godt integrert i driften, enten det er nye og sunne tjenester eller tiltak for å ta ned klimagassutslipp i hele verdikjeden.

Et effektivt miljøstyringssystem innlemmet i organisasjonens overordnede målsettinger bidrar til intern og ekstern styring av både direkte og indirekte miljøpåvirkning. Gjennom å redusere negativ miljøpåvirkning og etablere en mer bærekraftig organisasjonsmodell, kan organisasjonen både redusere kostnader og energi, og samtidig ivareta miljøet for framtidige generasjoner.

Kommunen har valgt å bruke Miljøfyrtårn som sitt miljøledelses system. Miljøfyrtårn er et anerkjent miljøledelsessystem både i Norge og i EU, og bygger på oppdaterte norsk og Europeisk lov- og regelverk. For å spare miljøet. Det er fire hovedområder hvor miljøbelastningen skal reduseres: Energibruk, avfall, transport og ved innkjøp av varer og tjenester.

Vi har valgt å bruke Miljøfyrtårn:

- For å bedre tilgangen på miljøinformasjon. Når virksomhetene er miljøsertifisert, er all dokumentasjon på plass og lett tilgjengelig slik Miljøinformasjonsloven pålegger offentlige.
- For å forenkle miljøarbeidet i kommunens egne virksomheter (inkl. kommunale foretak) gjennom at:
 - ordningen har predefinerte bransjekriterier for indre- og ytre miljø for over 80 ulike bransjer.
 - ordningen har en rekke verktøy for en effektiv sertifiseringsprosess og oppfølging etter sertifisering.
 - ordningen har innebygd rapporter for: grønt fotavtrykk, klimaregnskap og årlig miljørapport. Disse kan brukes på følgende organisatoriske nivåer; kommunen totalt, hvert tjenesteområde og på virksomheten/lokasjon
 - For å spare penger. Mer bevisst ressursbruk og miljøeffektiv drift kan gi virksomhetene økonomisk gevinst og øker konkurranseevnen.
 - For å styrke HMS-arbeidet. God miljøstyring krever velfungerende internkontroll. Miljøfyrtårn holder seg også oppdatert på lover og forskrifter innenfor HMS; Dette vises i kriteriesettene samt at det finnes maler og hjelpeark for å ha et operativt HMS system

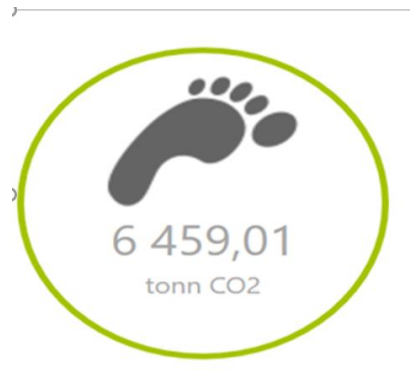
Miljøfyrtårnssystemet hjelper i tillegg kommunen totalt og kommunens egne virksomheter å finne frem til miljø- og klimatiltak som er konkrete, målbare og lønnsomme gjennom deres idebanker for hver bransje.

SANDNES KOMMUNE TOTALT

Klimafotavtrykket

Klimafotavtrykket er sammendraget av kommunens egne virksomheters CO₂ utslipp. Det viser i 2019 et CO₂ utslipp på 6459,1 tonn. Deler vi inn klimafotavtrykket per tjenesteområde ser vi at tjenesteområdene har står for følgende % av avtrykket:

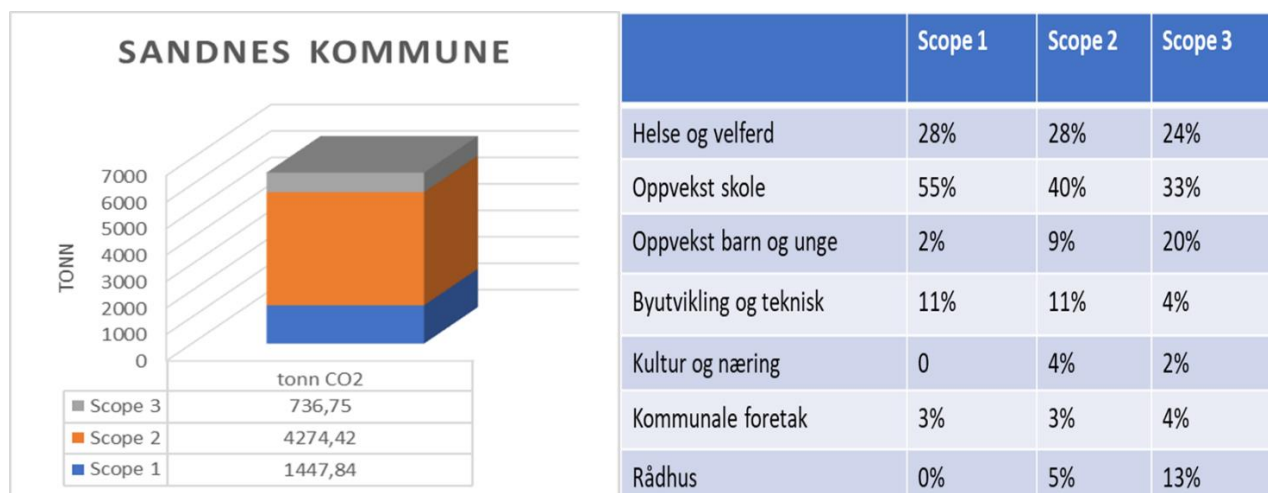
• Helse og velferd	28%
• Oppvekst barn og unge	9%
• Oppvekst skole	42%
• Byutvikling og teknisk	10%
• Kultur og næring	3%
• Rådhuset	5%
• Kommunale foretak	3%

Klimaregnskapet

Klimaregnskapet er basert på Greenhouse gas Protocol Corporate Standard (forkortet GHG-protokollen). GHG-protokollen er den mest utbredte regnskapsstandarden til beregning av virksomheters utslipp av klimagasser.

Klimaregnskapet til Sandnes kommune år 2019 viser fordelingen av Klimaforavtrykket. Klimaregnskapet deles inn i 3 scope. Scope 1 og Scope 3 er de enkleste å gjøre noe med. Scope 1 består av biofyringsolje, olje, gass, bioenergi basert på pellets, bensin, biodiesel(B100), Biodiesel(B30), diesel. Scope 2: består av; Elekrisitet, Fjernvarme, Fjernkjøling, Antall kjørte km med elbil. Scope 3; består av; restavfall og flyreiser

I Sandnes kommune viser klimaregnskapet viser fordelingen av klimafot-avtrykket viser følgende fordeling:

- Energiforbruk som bidrar med 83,24%
- Transport og reise bidrar med 8,55%
- Avfall med 8,25%

Konklusjon

De interne systemene inne har vært gjennomgått og funnet at det mangler en del systematikk for å få veldig god kvalitet på grunnlagstallene. Dette gjelder spesielt områdene bruk av kjøretøy og maskiner. Her er det viktig at alle enheter som har kjøretøy registrerer kjørte km i året eller timer maskinen er brukt. Det er ikke gjort innen alle enheter og dette gjør at dataene kunne vært av enda bedre kvalitet. Det er allikevel godt nok grunnlag til å trekke konklusjoner. Innenfor kjøretøy og maskiner må systematikken bedre på plass og det anbefales et fleet management system for bedre kontroll på kjøretøy og vedlikehold av dem.

Fordelingen av CO2 viser at det er energi som har størst andel og deretter er transport og avfall. Oversikten viser her at det er skole og deretter helse og velferd som står for den største andelen av CO2 utslippet.

I klimaregnskapet er det Scope 1 og Scope 3 er de enkleste å gjøre noe med. Scope 1 består av biofyringsolje, olje, gass, bioenergi basert på pellets, bensin, biodiesel(B100), Biodiesel(B30), og diesel. Scope 3; består av; restavfall og flyreiser. Hvis vi da ser på Scop1 og Scope 2 for 2019 ser vi at det oppvekst skole som er størst innenfor disse scopene. Deretter fulgt av helse velferd på scope 1 og 3 og som nr. 3 på scope 3 er oppvekst barn og unge.

Sammenligning med andre i Miljøfyrtårn(nøkkeltall)

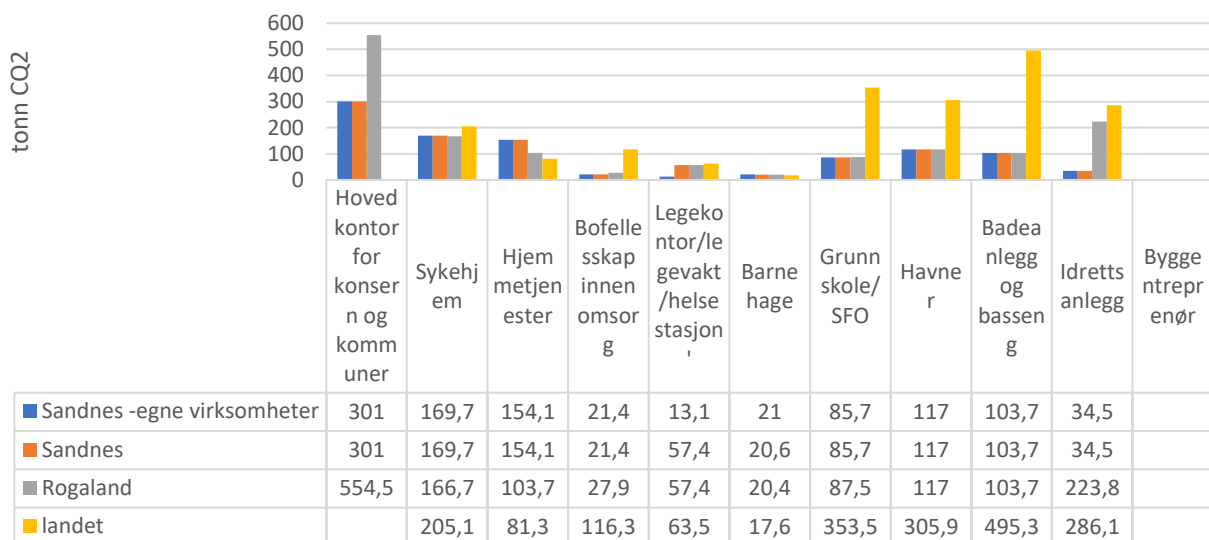
Miljøfyrtårn setter krav til at vi har kvantifiserbare mål innenfor energi, transport, avfall og arbeidsmiljø. Sandnes kommune har mål for sykefravær. I rapporten er det laget en sammenligning med andre.

GJENNOMSNIITTLIG CO2-UTSLIPP PER VIRKSOMHET

Nøkkeltallet er ikke sortert etter bransjekriterier.

- Egne virksomheter; 140,6 tonn
- Sandnes kommune totalt: 197,4 tonn
- Rogaland: 739,4 tonn
- Landet totalt ; 7.945,8 tonn

Gjennomsnittlig CO2-utslipp i tonn per virksomhet 2019

Konklusjon

Totalt er det viktig å fokusere på skole/SFO da de står for det største andel av utslippet av CO2. Grafen overfor viser sammenligning med andre virksomheter i de bransjekriterier det er tall i Miljøfyrtårnbasen. Data grunnlaget innenfor bransjene totalt for andre enn våre virksomheter er svakt og vanskelig å sammenlikne innenfor grunnskoler, havner. Vi finner da at det er innen at vi ikke generelt har mer CO2 utslipp enn andre virksomheter. De bransjene vi bør se og gjerne arbeide med er hjemmetjenester, barnehager og sykehjem.

ENERGI

Nøkkeltallene for energi er ikke sortert etter bransjekriterier.

Gjennomsnittlig energiforbruk pr. virksomhet

- Egne virksomheter :493.624,8 kwh
- Sandnes Kommune totalt: 511.205,5 kwh
- Rogaland: 556.783,5 kwh
- Landet: 23.373.460,4 kwh

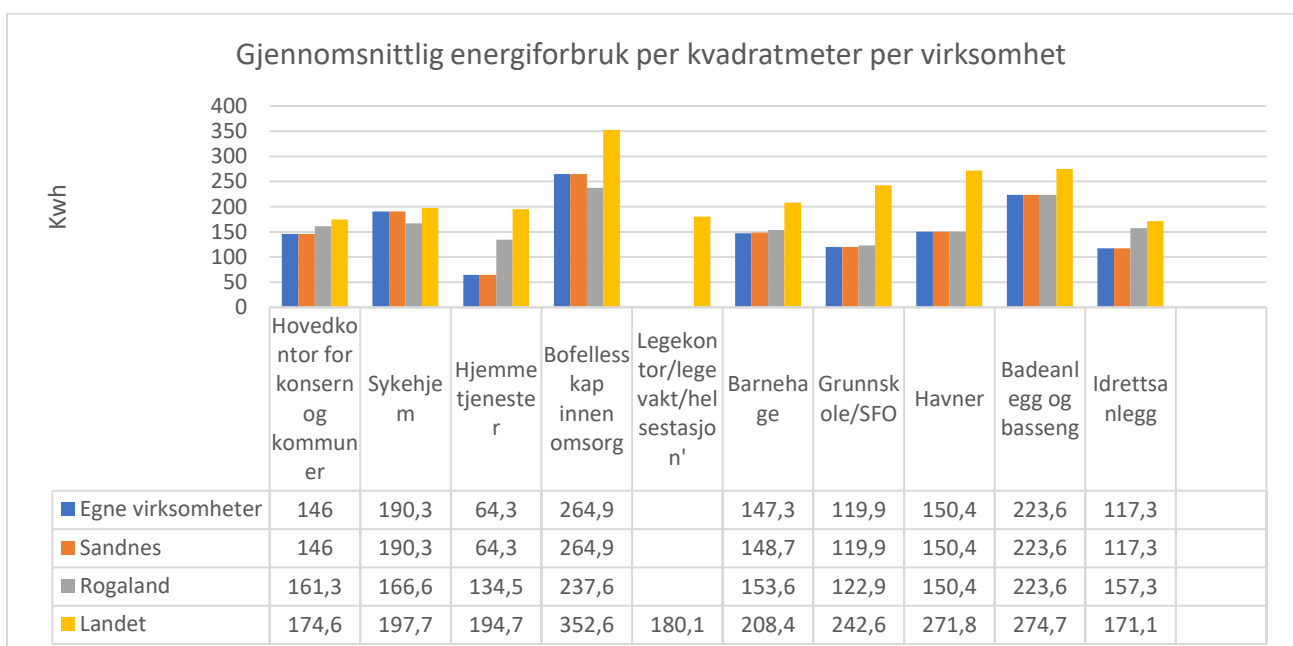
Gjennomsnittlig energiforbruk per kvadratmeter per virksomhet

- Egne virksomheter:145,5 kwh
- Sandnes Kommune totalt: 163,3 kwh
- Rogaland:198,4 kwh
- Landet :5.462,7 kwh

Konklusjon

Energi tallene har vi godt system på gjennom de vi får på formålsbygg av Sandnes Eiendom. Det er her innført et oppdatert system for oppfølging av energiforbruket. Vi har ikke tall for de bygg som ikke er med i dette systemet.

Totalt sett har kommunen et lavere energiforbruk både pr.virksomhet og pr.m2 per virksomhet når en ser bort fra bransje enn de andre som er med i miljøfyrtårn portalen.

Konklusjon

Fordelingen av energi pr virksomhet pr. bransje viser at det er at vi generelt ligger veldig bra med sammenlignbare virksomheter i miljøfyrtårn portalen. Oversikten viser her at det er sykehjem og bofellesskap innenfor bofellesskap innenfor omsorg at det er ønskelig å se nærmere på ut fra tallene i Miljøfyrtårn portalen.

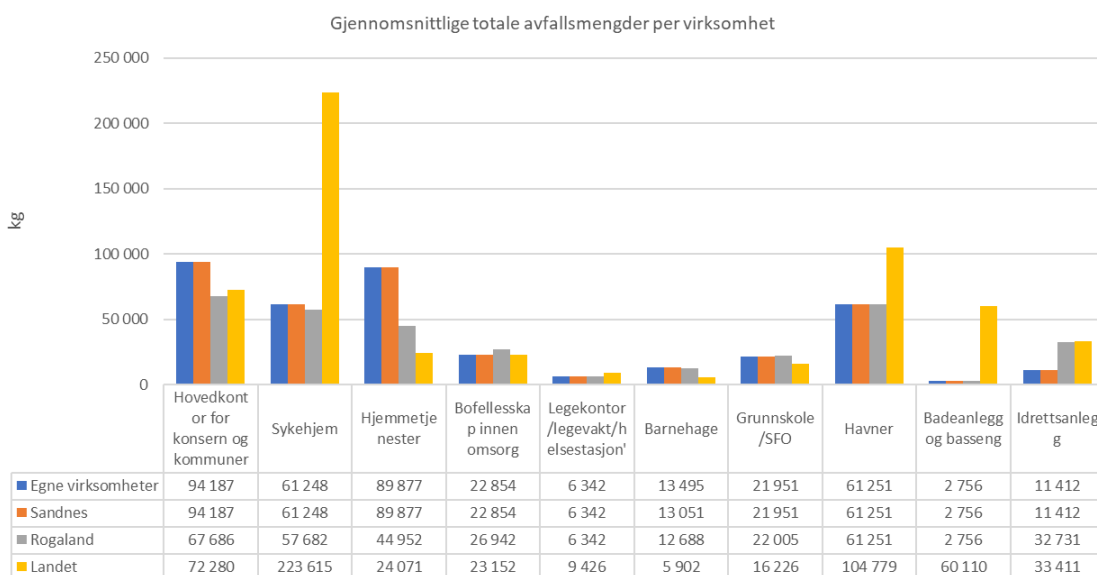
AVFALL

Gjennomsnittlige avfallsmengder per virksomhet

- Egne virksomheter
 - Avfall 19.916,6 kg
 - Kildesortert avfall 7.920 kg
 - Kildesorteringsgrad;39,7
- Sandnes kommune- totalt
 - Avfall 38.688,7 kg
 - Kildesortert avfall 27.439,9kg
 - Kildesorteringsgrad: 70,92
- Rogaland
 - Avfall 49.301,5 kg
 - Kildesortert avfall 34.301,5 kg
 - Kildesorteringsgrad:69,57
- Landet
 - Avfall: 83.726,5 kg
 - Kildesortert avfall: 69.513,7 kg
 - Kildesorteringsgrad:83,02

Konklusjon

Avfallstillene er gjennomgått og registrert i Miljøfyrtårn portalen, Det er mangler innenfor systematikk og hvordan vi bestiller avfall. Vi har i tillegg 2 leverandører som bruker forskjellig benevnelse på avfallssorter. I total avfalls mengde ligger vi som kommune bra når det gjelder mengde. Kommunen sine egne virksomheter ligger lavt når det gjelder kildesorteringsgrad.

Idebanker

Miljøfyrtårn har idebanker for å gi forslag/hjelp til å finne tiltak for å arbeide med å redusere Co2 utslippet. Idebankene er delt inn i Miljøfyrtårn sin standard inndeling; Arbeidsmiljø, avfall, energi, innkjøp og transport. Følgende er punkter fra idebanker og kan være felles for kommunen:

ARBEIDSMILJØ

- Tilby de ansatte tilgang på godkjent bedriftshelsetjeneste.
- Sørg for å gi størst mulig grad av forutsigbarhet for de ansatte. Forutsigbarhet er en undervurdert faktor som bidrar til trygghet og godt arbeidsmiljø.
- Dyrk frem en kultur for rettferdig, støttende og bemyndigende lederskap.
- Inngå samarbeid med et universitet eller høyskole og tilby studenter å skrive masteroppgave eller bacheloroppgave om et tema virksomheten arbeider med.
- Gi tilbakemeldinger, anerkjennelse og positiv oppmerksomhet for arbeidet som utføres, samt muligheter til å utvikle seg gjennom nye arbeidsoppgaver eller kompetansehevende tiltak.
- Still krav i arbeidet og balanser dette med mulighet for egenkontroll.
- Etabler rolleavklaringer for å sikre at ansatte har eierskap og opplever ansvar knyttet til sine arbeidsoppgaver.
- Sørg for at de ansatte kan rotere på arbeidsoppgavene for å unngå belastningsskader og øke trivselen.
- Send ut generelle arbeidsmiljøundersøkelser og nyansatt- og sluttundersøkelser, og gjennomfør kartlegging og igangsetting av tiltak basert på resultatene av disse.
- Fokuser på langsiktig skadeforebyggende arbeid og sikre tett oppfølging og arbeidstilpasning for f.eks. sykemeldte og gravide arbeidstakere.
- Tilby de ansatte tilgang på godkjent bedriftshelsetjeneste.
- Legg til rette for fysisk aktivitet/trening i og utenom arbeidstiden, og bevisstgjør ansatte om helsegevinstene ved fysisk aktivitet/trening.(f.eks bedriftsidrettslag og fri svømming)

AVFALL

- Mål alt matsvinn fra institusjonen i en hel, representativ uke, og drøft resultatene i etterkant.
- Bestill tilstrekkelig med mat til møter, men ikke i mengder som resulterer i matsvinn. Bruk vann fra springen fremfor mineralvann.

ENERGI

- Innfør behovsstyring av utebelysningen, enten klokkestyrt belysning eller lys med bevegelsessensorer. Sørg også for å skjerme lyset riktig for å unngå lysforurensning.
- Benytt miljøvennlige (fornybare) alternative oppvarmingskilder i bygget.
- Lag rutiner for lukking av dører, porter og vinduer for å forhindre energitap.
- Installer driftssystemer for effektiv energibruk, og kontroller at det fungerer optimalt opp mot alt av energikrevende utstyr og brukerbehov.
- Monter sparedusjer og vannbesparende kranfilter.
- Planlegg å gjennomføre tiltak fra energiattesten i løpet av de neste 5 årene.
- Benytt miljøvennlige (fornybare) alternative oppvarmingskilder i bygget.

INNKJØP

- Selg matrester/overskuddsmat fra kantinen billig til de ansatte på slutten av arbeidsdagen i pakker de kan ta med hjem, og reduser kjøttforbruket i ansattkantinen.

- Velg bærekraftige gaver til ansatte, foredragsholdere og andre, og ta hensyn til både miljø og sosiale aspekter ved valg av leverandører. Gi gjerne bort opplevelser, mat, drikke eller donasjoner til veldedige formål framfor materielle ting.
- Velg produkter med god kvalitet og lang levetid. Reparer og vedlikehold produktene fremfor å kjøpe nytt.
- Benytt refillprodukter der dette finnes
- Sørg for at retur av tonerkassetter er inkludert i avtale med leverandør.
- Still inn printere til å skrive ut tosidig og i sort/hvitt som standard, og sett opp individuell aktivering av printere med kode eller kort før utskrift.
- Les e-poster og sakspapirer på skjerm i stedet for å ta utskrift, og håndter dokumenter mest mulig elektronisk.

TRANSPORT

- Etabler ett eller flere ladepunkter for elbil som kan brukes av besøkende, ansatte og virksomhetens egne biler.
- Tilby de ansatte gratis eller rabatterte månedskort på kollektivtrafikk og/eller tilgang på bysykkel mot at kollektivtransport brukes så mye som mulig i jobbsammenheng.
- Erstatt kommunale fossilbiler med elbiler så langt det er mulig, og sørg for at kommunens ansatte bruker kommunens elbiler på tjenestereiser.
- Opprett sykkelhotell i parkeringshus med trygg sykkelparkering og lademulighet for elsykler.
- Dersom virksomheten har egne biler, muliggjør utleie av bilene til de ansatte i helger, ferier og på kveldstid.
- Gi sjåførene opplæring i riktig bruk av aktuelle kjøretøy når det gjelder økonomisk og miljøvennlig kjøring.
- Planlegg inn- og utgående varetransport på en miljøvennlig måte.
- Ha møter og konferanser på teams eller Skype eller velg lokaler med gode kollektive transportmuligheter.
- Tilrettelegg for sykkelparkering og elbil-ladestasjoner, og begrensn mengden av øvrige parkeringsplasser.
- Gjennomfør skrittellerkonkurranser, "sykle til jobben"-aksjon og liknende.
- Spill inn foredrag som filmopptak eller hold digitale foredrag direkte fremfor å reise på konferanser langt unna.

ANNET

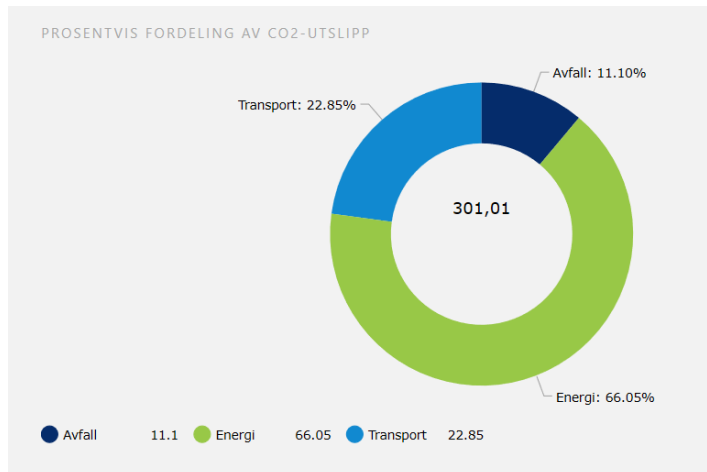
- Krev at din bank anerkjenner miljøinnsats og prioriterer å gi lån til bedrifter med god miljøprofil. Etterspør grønne lån, fond og obligasjoner og forsikringsprodukter fra bank og forsikringsselskap.
- Unngå å plante planter som er oppført på fremmedartslisten med høy økologisk risiko, og ta dem bort hvis de allerede finnes på uteområdet virksomheten disponerer.
- Arbeid for et inkluderende arbeidsliv, og samarbeid med NAV om å ansette personer med lønnstilskudd for arbeidspraksis.
- Vurder å anlegge et grønt tak hvis virksomheten skal bygge nye bygg eller legge nytt tak.

SANDNES RÅDHUS

Sandnes rådhus er hovedkontoret i Miljøfyrtårn. I 2019 flyttet sentraladministrasjonen inn i nytt rådhus. Det nye rådhuset består av en kontordel og en kulturdel som begge oppnår energikarakter

A. Sandnes rådhus skal oppfylle kriteriesettene: Hovedkontor- for konsern og kommuner (Hovedkriteriesett), felles kriterier og leietaker.

Grønt fotavtrykk og Klimaregnskap

Nøkkeltall

- Co2 utslipp 301,01 tonn
- Energiforbruk pr. kvadrat meter 145,97 kwh
- Avfall total mengde 94.187 kg
- Kildesortert avfall 33.427 kg
- Totalt kjøre km 43.477 km

Idebank

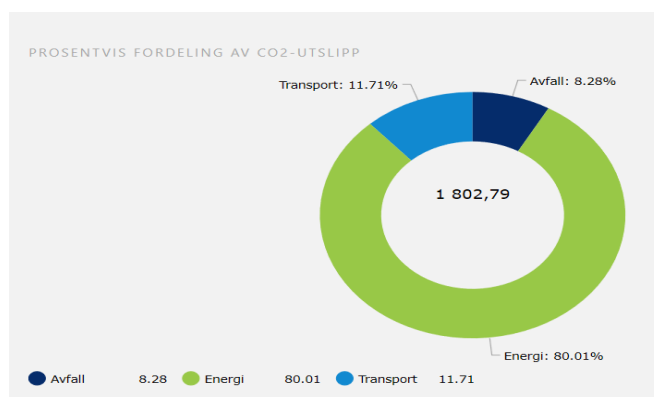
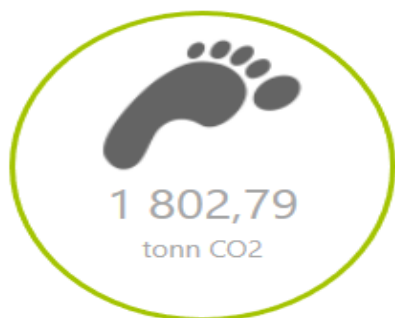
Miljøfyrtårn har idebanker for å gi forslag/hjelp til å finne tiltak for å arbeide med å redusere Co2 utslippet. Idebankene er delt inn i Miljøfyrtårn sin standard inndeling; Arbeidsmiljø, avfall, energi, innkjøp og transport. Følgende er punkter fra idebanker:

De fleste tiltakene som står under kommunen felles kan brukes i rådhuset.

HELSE OG VELFERD

Tjenesteområdet Helse og velferd, er et organisatorisk mellomnivå i Miljøfyrtårn, og består av to sykehjemsenheter (med flere sykehjem), enhet for hjemmetjenester og rehabilitering (EHR), enhet for funksjonshemmede (EFF), samordningsenheten, mestringsenheten, legevakt, legetjenester, fysio- og ergoterapi, boligtjenesten, Flyktningeenheten, aktiv kompetansebygging i Sandnes (AKS), Sandnes Matservice og NAV Sandnes. I tillegg til deler av felleskriterier og leietaker kriterier skal følgende bransjekriterier dekkes av forskjellige enheter sykehjem, bofellesskap innen omsorg, hjemmebaserte tjenester, legekantor/legevakt/helsestasjon, Catering og kantine.

Grønt fotavtrykk og Klimaregnskap

Nøkkeltall for Helse og velferd

- Gjennomsnittlig CO₂-utslipp per virksomhet 111,6 tonn
- Gjennomsnittlig energiforbruk per virksomhet 1.099.812.5 kwh
- Gjennomsnittlig energiforbruk per kvadratmeter per virksomhet 209,9 kwh
- Gjennomsnittlige avfallsmengder per virksomhet 24. 886,9 kg
- Kildesortert avfall 9.705, 5 kg
- Totalt antall kjørte kilometer 1.430.524 km

Idebank

Miljøfyrtårn har idebanker for å gi forslag/hjelp til å finne tiltak for å arbeide med å redusere CO₂-utslippet. Idebankene er delt inn i Miljøfyrtårn sin standard inndeling; Arbeidsmiljø, avfall, energi, innkjøp og transport. Følgende er punkter fra idebanker:

ARBEIDSMILJØ

- Tilby alle arbeidstakere et vaksinasjonsprogram som inkluderer alle relevante vaksiner for det arbeidet som utføres i virksomheten.
- Gi medarbeiderne jevnlig opplæring i hvordan de skal håndtere vold og trusler på arbeidsplassen.
- Tilrettelegg turnusen så langt det lar seg gjøre for å hjelpe langtidssykemeldte tilbake i jobb.
- Tilby gratis influensavaksine hvert år til alle ansatte.

AVFALL

- Promoter apotekkampanjen «Rydd skapet» som skal oppfordre forbrukere til å levere gamle medisiner tilbake til apoteket. Aktører i helsevesenet må også ha gode internrutiner på å levere utgåtte medisiner til apotek.
- Kjøp arbeidstøy i god kvalitet som varer lenge, og reparer ødelagt tøy fremfor å kjøpe nytt. Sørg for tilgjengelige reparasjonsmuligheter for klær og sko på arbeidsplassen.
- Bruk den søkbare avfallsguiden til sortere.no for å finne informasjon om håndtering av alle avfallstyper.
- Reduser mengden papirbasert markedsmateriell og motta produktkataloger og tidsskriftabonnementer mest mulig elektronisk.
- Prioriter vareinnkjøp i store forpakninger.

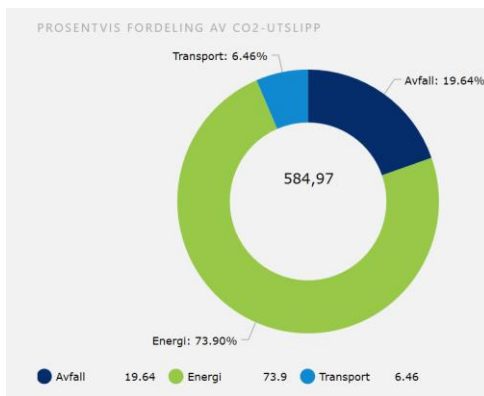
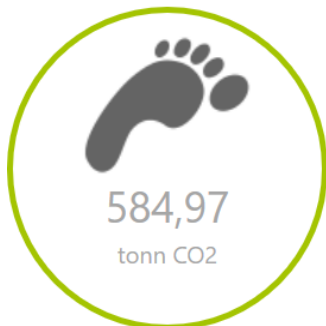
ENERGI

- Delta i Grønn Byggallianses prosjekt «Fang energityven» som går ut på å oppdage «energityver» i yrkesbygg som bruker unødvendig strøm når de ansatte har gått hjem.
- Lag rutiner for lukking av dører, porter og vinduer for å forhindre energitap.
- Lag rutiner for slukking av alle lyskilder ved dagens slutt og før helger og ferier.
- Kontroller for trekk fra vinduer og sett inn aktuelle tiltak som montering av tetningslister, etterisolering, utskifting av vinduer.

OPPVEKST BARN OG UNGE

Oppvekst barn og unge er i Miljøfyrtårn et organisatorisk mellomnivå som består av 26 barnehager, fordelt på 12 virksomheter, barne- og familieenheten (BFE), pedagogisk-psykologisk tjeneste (PPT), styrket barnehage tilbud og helsestasjonstjenester. I tillegg til deler av felleskriterier og leietaker kriterier skal følgende bransjekriterier dekkes av forskjellige enheter barnehage og legekantor/legevakt/helsestasjon.

Grønt fotavtrykk og Klimaregnskap

Nøkkeltall

- Gjennomsnittlig CO2 utslipp pr.virksomhet 54,1 tonn
- Gjennomsnittlig energiforbruk pr. virksomhet 145.096, 6 KWH
- Gjennomsnittlig energiforbruk per.kvm pr. virksomhet 147,3 kwh
- Gjennomsnittlig avfallsmengde pr.virksomhet
 - Total mengde avfall 12.149, 1 kg
 - Kildesortert avfall 4.907,7 kg
- Totalt antall kjørte kilometer 27.152 km

Idebanker

Miljøfyrtårn har idebanker for å gi forslag/hjelp til å finne tiltak har for å arbeide med å redusere Co2 utslippet. Idebankene er delt inn i Miljøfyrtårn sin standard inndeling; Arbeidsmiljø, avfall, energi, innkjøp og transport. Følgende er punkter fra idebanker:

ARBEIDSMILJØ

- Tilby alle arbeidstakere et vaksinasjonsprogram som inkluderer alle relevante vaksiner for det arbeidet som utføres i virksomheten.
- Gi medarbeiderne jevnlig opplæring i hvordan de skal håndtere vold og trusler på arbeidsplassen.
- Tilby gratis influensavaksine hvert år til alle ansatte.

AVFALL

- Hold god orden på innholdet i matvarelager, kjøleskap og frysere. Sørg for at de eldste produktene og åpnete pakninger står lengst fram.

- Promoter apotekkampanjen «Rydd skapet» som skal oppfordre forbrukere til å levere gamle medisiner tilbake til apoteket. Aktører i helsevesenet må også ha gode internrutiner på å levere utgåtte medisiner til apotek.
- Husk at det er forskjell på "best før" og "siste forbruksdato". Bruk sansene.
- Lag ukesmenyer og planlegg innkjøpene, og ha en bevisst rekkefølge på menyen så rester kan gjenbrukes.
- Ha oppbevaringsbokser til restemat for kjøling og frysing enkelt tilgjengelig, og hold god oversikt over maten.
- Ha gode rutiner for å kjøpe inn riktig mengde mat slik at matsvinnet er minimalt.
- Sørg for at foreldre har ansvar for at barna har eget tøynett, bag eller plastnett til hjemsendelse av vått og møkkete tøy fra barnehagen
- Unngå bruk av engangsartikler på arrangementer, og oppfordre foreldre og ansatte til å ta med egne kopper, bestikk og liknende dersom barnehagen ikke har nok.
- Fjern blå skoposer/sokker. Lag egne skosoner og egne soner der man tar av seg skoene.
- Gjennomfør målinger av matsvinnet i virksomheten.

INNKJØP

- Ha fokus på å redusere kjøttforbruket i maten som serveres i barnehagen, og øk andelen fisk, frukt og grønt.

ANNET

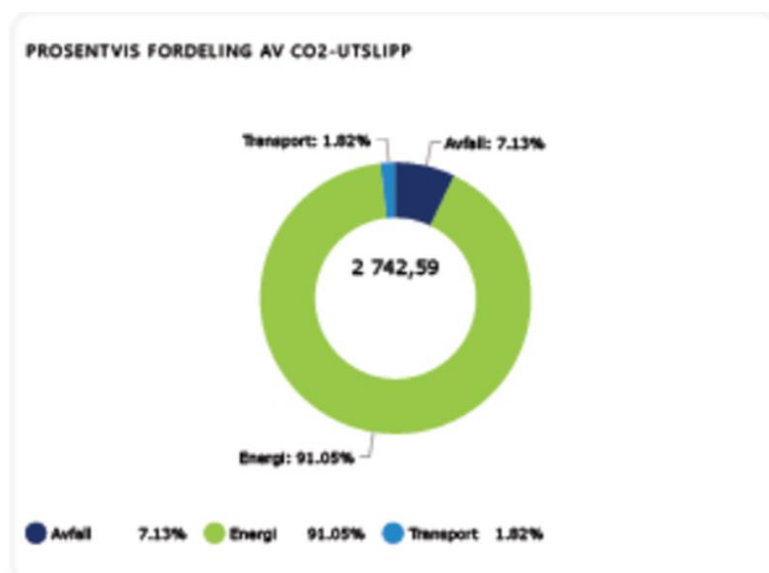
- Komposter organisk avfall fra barnehagen sammen med barna. For eksempel er innekompostering med meitemark enkelt, luktfritt og gøy for barna.
- Skaff barnebøker som tar opp ulike temaer knyttet til natur, miljø og klima, og les dem for barna.
- Benytt aktivitetsprogrammet Naturvakt i barnehagen for å lære om allemannsretten og bærekraftig bruk av naturen.
- Sett ut dyreboliger, for eksempel fuglekasser, humlekasser, insekthoteller og pinnsvinhuler dersom virksomheten disponerer utearealer.
- Plant humlevennlige/pollinatorvennlige planter på arealet virksomheten disponerer, i hage eller blomsterpotter.
- Inkluder barna i matlagingen, og lær dem om råvarenes opprinnelse og hvordan man forebygger matsvinn.
- Sikre at det ikke finnes leker, tusjer eller fargestifter med miljøgifter i barnehagen.
- Ha fokus på kvalitet ved anskaffelse av leker og reparer ødelagte gjenstander så langt det går.
- Legg til rette for opplevelsesbaserte bursdagsfeiringer i barnehagen og unngå frislipp av ballonger, plastbasert konfetti og glitter.
- Ha avfallsbøtter med tydelig merking (symboler/tegninger) så barna kan ta del i kildesorteringen i det daglige.
- Ha fokus på å redusere papirbruken, for eksempel at tegneark kan brukes på to sider
- Involver foreldrene og besteforeldrene i barnehagens miljørådgivning og inviter dem til å komme med ideer og å følge opp tiltakene hjemme.
- Arranger miljøuke i barnehagen med diverse aktiviteter for barna
- Lær barna hvordan man kan bruke mindre energi og ta med barna aktivt på oppfølgingen av barnehagens/skolens eget energibruk.
- Besøk naturområdene i nærheten hyppig, og benytt disse i det miljøpedagogiske opplegget i barnehagen.

- Ha fokus på å lære barna i barnehagen om dyr og planter og hvilken nytte disse har.
- Dyrk nyttevekster på virksomhetens uteareal og ta med barna på dyrking av egne vekster.
- Ta med barna i barnehagen på å rydde og plukke søppel i naturområdene som benyttes, samt rundt barnehagen.

OPPVEKST SKOLE

Oppvekst skole besto fra høsten 2019 av 19 barneskoler, 7 ungdomsskoler, 2 kombinert barne- og ungdomsskoler, Altona skole- og ressurscenter, senter for flerspråklige barn og unge (FBU) og Sandnes læringssenter. Fra august 2019 fikk Sandnes kommune ansvar for driften av Forsand skule fram til kommunesammenslåingen. Oppvekst barn og unge dekker i tillegg til deler av felleskriterier og leietaker kriteriet bransjekriteriet Grunnskole/SFO

Grønt fotavtrykk og Klimaregnskap

Nøkkeltall

- Gjennomsnittlig CO₂ utslipp pr. virksomhet 257,1 tonn
- Gjennomsnittlig energiforbruk pr. virksomhet 592,793,1 kwh
- Gjennomsnittlig energiforbruk pr. kvm pr. virksomhet 119,9 kwh
- Gjennomsnittlig avfallsmengde pr. virksomhet
 - Avfall 21.950,8 kg
 - Kildesortert avfall 8.786,7 kg
- Totalt antall kjørte kilometer 14.853 km

Idebanker

Miljøfyrtårn har idebanker for å gi forslag/hjelp til å finne tiltak for å arbeide med å redusere CO₂ utslippet. Idebankene er delt inn i Miljøfyrtårn sin standard inndeling; Arbeidsmiljø, avfall, energi, innkjøp og transport. Følgende er punkter fra idebanker:

ARBEIDSMILJØ

- Påminn ansatte og elever om viktigheten av å være en synlig syklist, det vil si at man bruker sykkellykter og reflekser når man sykler i mørket.
- Tilby alle arbeidstakere et vaksinasjonsprogram som inkluderer alle relevante vaksiner for det arbeidet som utføres i virksomheten.

AVFALL

- Mål alt matsvinn fra institusjonen i en hel, representativ uke, og drøft resultatene i etterkant.
- Hold god orden på innholdet i matvarelager, kjøleskap og fryser. Sørg for at de eldste produktene og åpne pakninger står lengst fram.
- Rydd naturfagssalene for gamle kjemikalier, og send farlige kjemikalier til destruering
- Skap en holdningsendring der papirer i større sendes elektronisk til elever og medarbeidere, og i mindre grad kopieres og deles ut.
- Husk at det er forskjell på "best før" og "siste forbruksdato". Bruk sansene
- Ha oppbevaringsbokser til restemat for kjøling og frysing enkelt tilgjengelig, og hold god oversikt over maten.
- Lag ukesmenyer og planlegg innkjøpene, og ha en bevisst rekkefølge på menyen så rester kan gjenbrukes.
- Ha gode rutiner for å kjøpe inn riktig mengde mat slik at matsvinnet er minimalt
- Gjennomfør målinger av matsvinnet i virksomheten.
- Komposter organisk avfall (matavfall, avfall fra inneplanter og hageavfall) på eget område.
- Lag mest mulig mat fra bunnen av.
- Oppfordre de ansatte til å bruke matbokser istedenfor å pakke inn i plastposer/matpapir.

ENERGI

- Delta i Grønn Byggallianses prosjekt «Fang energityven» som går ut på å oppdage «energityver» i yrkesbygg som bruker unødvendig strøm når de ansatte har gått hjem.
- Installer automatiske kraner på alle toaletter.
- Innfør en regel om at teknisk utstyr som Smartboards, datamaskiner og prosjektorer må slås helt av ved skoledagens slutt og når det ikke er i bruk.
- Skaff et varmekamera/IR-kamera til bruk i undervisningen så elevene kan se hvor varmen lekker ut av bygget.

INNKJØP

- Bruk bærekraftige råvarer og lær elevene å lage bærekraftige matretter i faget mat og helse.
- Ha fokus på å redusere kjøttforbruket i maten som serveres, og øk andelen fisk, frukt og grønt.

TRANSPORT

- Delta i Miljøagentenes Beintøft-kampanje, en gå-til-skolen-kampanje for første til syvende trinn.

ANNET

- Ha en fast utedag for småskoletrinnene med undervisning utendørs i ulike fag, for eksempel naturfag, matematikk, kroppsøving, norsk og samfunnsfag.
- Profiler skolen som en miljøvennlig skole som har fokus på bærekraft i undervisningen, på ekskursjoner og i skolens daglige drift.

- Utfordre elevrådet til å komme med innspill på miljøtiltak til skolen og inkluder praktiske miljøtiltak skolen gjør i undervisningen i ulike fag.
- Gi en årlig miljøpris til klassen/klasse som har bidratt til miljøarbeidet på skolen
- Arranger en tverrfaglig bærekraftsuke for hele skolen med aktiviteter og undervisningsopplegg relatert til bærekraftig utvikling.
- Benytt aktivitetsverktøyet Matjungelen på SFO, som er et sett med aktivitetsopplegg om sunn og bærekraftig mat.
- Inkluder barna i matlagingen, og lær dem om råvarenes opprinnelse og hvordan man forebygger matsvinn.
- Sikre at det ikke finnes leker, tusjer eller fargestifter med miljøgifter i barnehagen.
- Ha fokus på kvalitet ved anskaffelse av leker og reparer ødelagte gjenstander så langt det går.
- Lær barna hvordan man kan bruke mindre energi og ta med barna aktivt på oppfølgingen av barnehagens/skolens eget energibruk.
- Dyrk nyttevekster på virksomhetens uteareal og ta med barna på dyrking av egne vekster.

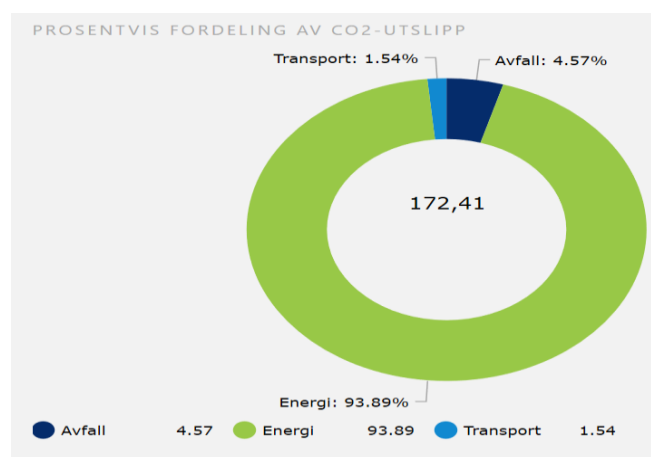
KULTUR OG NÆRING

Kultur og næring er et organisatorisk mellomnivå som består av Sandnes kulturskole, Sandnes bibliotek, Kultur, Næring og Landbruk. Næring har som mål å være en ansvarlig og offensiv samfunnsutvikler, er å tilrettelegge for framtidens næringer og nye arbeidsplasser. Landbruk har fokus på jordvern og matvaresikkerhet i alle saker der dette er relevant. Det er tett dialog med grunneiere for å tilrettelegge for friluftsliv, der dette lar seg kombinere med behovet til næringen

Kulturavdelingen legger til rette for at det skal være trygge og tilgjengelige møteplasser for barn og unge. Det driftes kommunale fritidstilbud i bydelene Riska, Bogafjell, Ganddal, Sandnes sentrum og i Lura Bydel. Sandnes kulturskole er, i tillegg til å være en profesjonell opplæringsinstitusjon, værte et ressurscenter for skoler, barnehager og kommunens øvrige kulturliv. Biblioteket er en arena for kultur og kunnskap som stimulerer til frie tanker og ytringer, skaper gode dialoger og debatt, lokalt, regionalt og digitalt. Biblioteket skal være et møtested for alle som bor i Sandnes.

Kultur og næring som kultur, Sandnes kulturskole og Sandnes bibliotek dekker i tillegg til deler av felleskriterier og leietaker kriteriet bransjekriteriene; Bibliotek, grønne arrangement

Grønt fotavtrykk og Klimaregnskap

Nøkkeltall

- Gjennomsnittlig CO2-utslipp per virksomhet 36.6 tonn
- Gjennomsnittlig energiforbruk per virksomhet 340.083,2 kwh
- Gjennomsnittlig energiforbruk per kvadratmeter per virksomhet 179,9 kwh
- Gjennomsnittlige avfallsmengder per virksomhet 18.160 kg
- Kildesortert avfall 3.840 kg

Idebanker

Miljøfyrtårn har idebanker for å gi forslag/hjelp til å finne tiltak har for å arbeide med å redusere Co2 utslippet. Idebankene er delt inn i Miljøfyrtårn sin standard inndeling; Arbeidsmiljø, avfall, energi, innkjøp og transport. Følgende er punkter fra idebanker:

ARBEIDSMILJØ

- Arrangøren har gjennomført en støyvurdering dersom arrangementet medfører høyt lydnivå
- Ørepropper er tilgjengelige for publikum på arrangementer som medfører støy

ANNET

- Skaff barnebøker som tar opp ulike temaer knyttet til natur, miljø og klima.

AVFALL

- Ta i bruk Oslo kommunes avfallsveileder for små og store arrangementer, som gir tips til hvordan man kan planlegge og gjennomføre avfallshåndteringen.
- Tilby vann fra springen til matserveringen, og ikke selg flaskevann. La gjester fylle opp egne vannflasker på spisestedet.
- Last ned Oslo kommunes "Veileder for plastsmarte arrangementer" og ta i bruk tipsene derfra til neste arrangement.
- På festivaler, hvis mulig, erstatt engangskopper i plast med vaskbare gjenbruksglass
- Det er tilstrekkelig med avfallsbeholdere og jevnlig tømning av avfall på etablerte og midlertidige campingområder
- Avfall fra hele arrangementsområdet og adkomstene blir fjernet umiddelbart etter arrangementets slutt

ENERGI

- Bruk strøm fra fastnettet fremfor dieselaggregater, og produser egen strøm til arrangementet ved hjelp av solceller, hvis mulig på festivaler og større arrangement.

INNKJØP

- Innkjøp av miljømerkede produkter til arrangementet prioriteres
- Arrangøren og eventuelle serveringssteder tilbyr også kortreist/økologisk mat
- De viktigste leverandørene/samarbeidspartnerne til arrangementet har et miljøledelsessystem?
- Slutt å sette plastomslag rundt nye bøker på biblioteket.

- Ved matservering til større grupper, sørg for at det er nok vegetarmat til alle som vil spise helt eller delvis vegetarisk, ikke bare til de som har sagt fra på forhånd om at de ønsker vegetarmat.

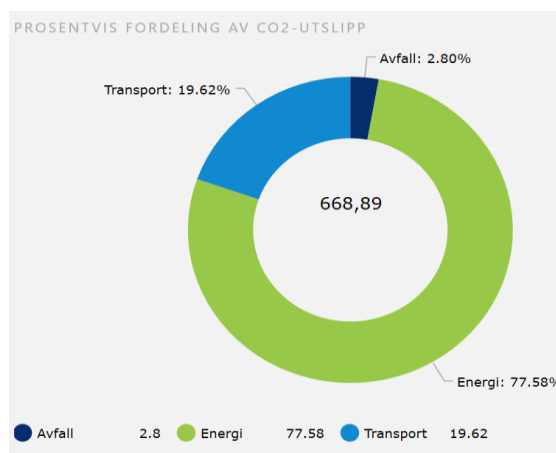
TRANSPORT

- Arrangøren har kartlagt de minst miljøbelastede transportmidlene til og fra arrangementet for å bidra til at publikum velger miljøvennlig transport
- Arrangøren har kontaktet kollektivselskaper for å samarbeide om kollektivtransport til og fra arrangementet? (Gjelder store arrangementer)
- Det er tilstrekkelig med avfallsbeholdere og jevnlig tømming av avfall på etablerte og midlertidige campingområder under festivalen/arrangementet

BYUTVIKLING OG TEKNISK

Tjenesteområdet byutvikling og teknisk er et organisatorisk mellomnivå som har ansvar for samfunnsutvikling (inkl. planarbeid, byggesaksbehandling, kart- og registerinformasjon, myndighetsutøvelse kultur minner) og infrastruktur (inkl. renovasjon, og prosjekter og avtaler). I Miljøfyrtårn er det infrastruktur som det fokuseres dvs. utvikling, drift, vedlikehold og forvaltning av kommunal infrastruktur, inkludert vann- og avløpssystemet med tekniske installasjoner, veier, gang- og sykkelstier, parkeringsplasser, byrom, parker, friluftsområder, idrettsanlegg, svømmehaller, lekeplasser, gravlunder og kommunale bygg. Byutvikling og teknisk med sine virksomheter innen infrastruktur dekker i tillegg til deler av felleskriterier og leietaker kriteriet bransjekriteriene; idrettsanlegg, badeanlegg og bassengbad (svømmehaller), renholds bedrift, anleggsgartner, maskinentreprenør, bilpleie, prosjekterende arkitekter og ingeniører.

Grønt fotavtrykk og Klimaregnskap

Nøkkeltall

- Gjennomsnittlig CO₂-utslipp per virksomhet 159,1 tonn
- Gjennomsnittlig energiforbruk per virksomhet 384.071,9 kwh
- Gjennomsnittlig energiforbruk per kvadratmeter per virksomhet 137,6 kwh
- Gjennomsnittlige avfallsmengder per virksomhet

- totalt kilo 11.441,8 kg
- Kildesortert avfall 2.934,8kg
- Totalt antall kjørte kilometer 753.045 km

Idebanker

Miljøfyrtårn har idebanker for å gi forslag/hjelp til å finne tiltak for å arbeide med å redusere Co2 utslippet. Idebankene er delt inn i Miljøfyrtårn sin standard inndeling; Arbeidsmiljø, avfall, energi, innkjøp og transport. Følgende er punkter fra idebanker:

ARBEIDSMILJØ

- Dersom virksomheten bruker eller oppbevarer gassflasker, sørg for at disse lagres på en trygg måte (stående, sikret mot å falle, adskilt fra tennkilder og i et lager med lufting).
- Tilby alle arbeidstakere et vaksinasjonsprogram som inkluderer alle relevante vaksiner for det arbeidet som utføres i virksomheten.
- Ha fokus på trygg og riktig truckkjøring for å unngå skader og ulykker.
- Innfør et system der alle nestenulykker rapporteres og følges opp. Bruk denne informasjonen til å iverksette tiltak som reduserer sjansen for reelle ulykker og skader.
- Sørg for at maskiner og arbeidsutstyr sertifiseres årlig av eksterne.
- Registrer alle kjemikalier brukt i produksjonen i ett felles system (digitalt stoffkartotek), og undersøk om virksomheten benytter unødvendig mange kjemikalier.
- Sørg for å ha et systematisk og oversiktlig lager for redskap og verktøy der alt er samlet på samme sted.
- Inngå avtale med bedriftsterapeut eller andre behandlere som de ansatte kan bestille time hos for å forhindre belastningsskader.

AVFALL

- Tilrettelegg for gjenbruk og gjenvinning av rene masser på anleggsplasser.
- Sørg for at det er nok avfallsdunker i parker og friområder, og pass på at de tømmes ved behov. Installer eventuelt dypoppsamlere.
- Bruk stillaspresenninger og duker så mange ganger som mulig, og erstatt trelemmer i stillas med aluminiumslemmer som varer lenger.
- Gjenbruk brannslukkere, førstehjelpsutstyr, HMS-byggetavler og annet utstyr fra tidligere byggeprosjekter framfor å kjøpe nytt.
- Sørg for at informasjon om HMS-rutiner gis på et språk arbeidstakerne forstår, og merk avfallsbeholderne for kildesortering på flere språk.
- Bruk digitale løsninger for byggeplasskontroll, HMS-registrering, timelister og andre oversiktslister.
- Installer automatisk blandeanlegg for spylervæske, og kjøp inn konsentrert spylervæske i store, returnerbare beholdere.
- Bruk gjenbrukbare mikrokluter fremfor papir til å pusse bilruter og erstatt spraybokser til vinduene med konsentrert væske i større dunker.
- Rens oppsamlet strøsand og bruk det på nytt framfor å legge det på deponi.
- Bruk prefabrikkerte løsninger i byggeprosjekter for å unngå kapp på byggeplassen.
- Vurder muligheten for ombruk av byggematerialer i tråd med anbefalingene fra SINTEF Byggforsk.
- Minimer/optimaliser bruken av emballasje på varer som selges eller sendes ut, og bruk gjenbrukt emballasje. Vær tydelig i kommunikasjonen med leverandørene om at de ikke skal overemballere.

- Komposter organisk avfall (matavfall, avfall fra inneplanter og hageavfall) på eget område.

ENERGI

- Invester/lease i elektriske kjøretøy, maskiner og anleggsmaskiner, og bruk dem der det er mulig
- Gjenbruk kratt og trevirke som ryddes i tjenesten til flisfyring, og produser vannbåren varme til oppvarming av egne bygg, hvis mulig.

INNkjøp

- Ved innkjøp av nye dekk, velg dekk med lav rullemotstand, lang levetid og mest mulig miljøvennlige materialer.
- Ta i bruk Grønn materialguide fra Grønn byggallianse og velg de mest miljøvennlige materialene.

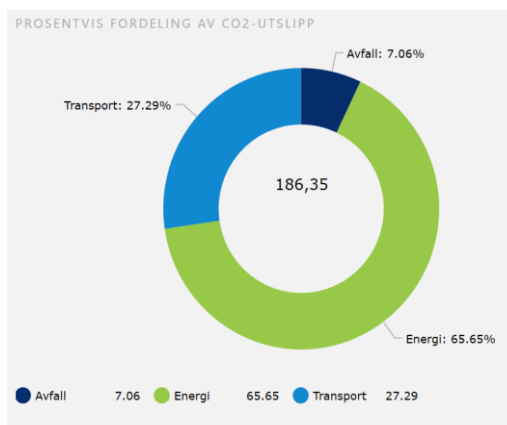
ANNET

- Benytt et rentvannssystem ved vask av vinduer og fasader for å redusere kjemikalieforbruket.
- Reduser pollenspredningen fra planter med stor allergifremkalling, for eksempel ved å plante færre slike planter i nye parker og anlegg.
- Finn miljøvennlige alternativer til kjemiske sprøytemidler ved ugressbekjempelse, for eksempel kokende vann, eddik eller tildekking av ugress med bark eller duk.
- Sørg for jevnlig vedlikehold og målinger av rensesystemer, sandfang og oljeutskillere.
- Installer doseringsapparat på nye moppevaskemaskiner for å sikre et lavt kjemikaliebruk.
- Unngå å plante planter som er oppført på fremmedartslisten med høy økologisk risiko, og ta dem bort hvis de allerede finnes på uteområdet virksomheten disponerer.
- Sett ut dyreboliger, for eksempel fuglekasser, humlekasser, insekthoteller og pinnsvinhuler dersom virksomheten disponerer utearealer.

KOMMUNALE FORETAK

Kommunale foretak er et organisatorisk mellomnivå som består i 2019 av Sandnes Havn og havneteriminal, Sandnes eiendom, Sandnes kunst og kulturhus og Sandnes tomteselskap. Kommunale foretak med sine virksomheter dekker i tillegg til deler av felleskriterier og leietaker/byggeier kriteriet bransjekriteriene; Havner. Dette området er under utvikling og endring

Grønt fotavtrykk og Klimaregnskap

Nøkkeltall

- Gjennomsnittlig CO2-utslipp per virksomhet 98,3 tonn
- Gjennomsnittlig energiforbruk per virksomhet 516.899,5 kwh
- Gjennomsnittlig energiforbruk per kvadratmeter per virksomhet 146,4 kwh
- Gjennomsnittlige avfallsmengder per virksomhet 61.251 kg
- Kildesortert avfall 37.355 kg